

Nr. 30 (1484) 21 iulie 2023

PARTENERIATUL MOLDOVEI CU FMI: OPORTUNITĂȚI NOI

Clara Mira este noul șef al Misiunii FMI pentru Republica Moldova, înlocuindu-l pe Ruben Atoyan. Doamna Mira a fost de acord să acorde un interviu publicației economice „Logos-Press”, vorbind despre noi oportunități pentru Moldova în cadrul parteneriatului cu FMI.

Doamnă Mira, ați putea să ne spuneți câte ceva despre Dumneavoastră?

Sunt originară din Spania și lucrez la FMI de peste 15 ani. Mi-am început cariera la Fond în cadrul Consiliului de directori executivi, în calitate de consilieră a directorului executiv pentru grupul Spaniei, iar mai târziu m-am alăturat Departamentului african. În ultimii ani, am lucrat ca reprezentantă permanentă a FMI în Uganda și șefa misiunii FMI pentru Guineea. Înainte de a mă angaja la FMI, am activat la Comisia Europeană și la Banca centrală a Spaniei.

Din decembrie 2021, finanțarea în baza programului susținut de FMI se apropie de o sumă record de 1 miliard de dolari. Cum credeți că ar trebui să utilizeze guvernul sprijinul financiar acordat de FMI?

Această sumă semnificativă include alocarea drepturilor speciale de tragere (DST) din anul 2021 (165 milioane de DST, adică aproximativ 236 milioane de dolari, la acel moment), mijloacele fiind utilizate în mod adecvat pentru atenuarea impactului pandemiei de COVID-19. Dar dacă vorbim de programul ECF/EFF, atunci programul actual al autorităților susținut de FMI a fost aprobat în decembrie 2021, iar suma alocată inițial a fost majorată în mai 2022, pentru a oferi resurse suplimentare țării, astfel încât Republica Moldova să fie capabilă să facă față impactului serios al războiului din Ucraina și al multiplelor crize care s-au suprapus – e vorba de crizele din sectorul energetic, perturbările fluxurilor comerciale, impactul negativ asupra încrederii populației, aflusul de refugiați. Prin alocarea mijloacelor în cadrul programului, ajutăm Republica Moldova să facă față nevoilor de finanțare a balanței de plăți, afectate de aceste șocuri, totodată protejând coeziunea socială. Mai exact, cea mai mare parte a resurselor va fi

utilizată pentru sprijin bugetar și, prin urmare, va acoperi cheltuielile prevăzute în bugetul aprobat de guvern, care în 2023 se concentrează în mod corect pe atenuarea efectelor sociale și economice grave ale războiului din Ucraina și a impactului șocului din sectorul energetic. Odată ce presiunile cauzate de criza energetică și de criza creșterii bruște a costului vieții se vor diminua, principala prioritate ar trebui să fie sprijinirea redresării economiei și, în consecință, a revigorării creșterii economice.

Într-un mediu foarte dificil, suntem impresionați să constatăm că programul este implementat cu succes. Autoritățile merită laude pentru angajamentul lor de a promova un pachet de politici macroeconomice solide și reforme structurale ambițioase menite să consolideze statul de drept, să reducă corupția și să îmbunătățească managementul sectorului bugetar-fiscal și celui financiar, așa cum s-a convenit în cadrul discuțiilor pe care le-am avut și conform recomandărilor oferite.

Autoritățile și-au exprimat, de asemenea, interesul pentru obținerea finanțării prin intermediul Mecanismului de creditare pentru reziliență și durabilitate (RSF), pentru a aborda provocările cauzate de schimbările climatice.

Referitor la ultimul punct, ați putea să ne vorbiți pe scurt despre acest mecanism de creditare, care suplimentează instrumentele de finanțare ale FMI?

FMI își extinde setul de instrumente de creditare pentru a le oferi țărilor membre noi modalități de asistență. Anul trecut a fost introdus RSF, un instrument de creditare care se concentrează pe abordarea provocărilor structurale pe termen lung, inclusiv a celor asociate cu schimbările climatice. Prin RSF se acordă finanțare la rate accesibile și sprijin în materie de politici, pentru a ajuta la sporirea rezistenței la șocurile externe, cum ar fi efectele negative ale schimbărilor climatice, contribuind la creșterea durabilă a țărilor și la asigurarea stabilității balanței de plăți pe termen lung.

În cazul în care Republica Moldova se adresează FMI pentru a obține împrumuturi din Fondul pentru reziliență și durabilitate, care ar putea fi cerințele prevăzute de mecanismul de creditare RSF? Ați putea să ne spuneți care ar fi suma creditului ce i-ar putea fi acordat Moldovei prin intermediul RSF?

În decembrie 2022, autoritățile Republicii Moldova și-au exprimat interesul inițial față de RSF în calitate de instrument pentru consolidarea rezilienței în fața riscurilor climatice. De atunci, am lucrat îndeaproape cu guvernul și cu alți parteneri de dezvoltare pentru a evalua principalele provocări și perspectivele reformelor în acest domeniu. Înainte ca Moldova să poată accesa finanțare prin intermediul RSF, trebuie să fie îndeplinite trei cerințe. În primul rând, țara trebuie să identifice un set de reforme de înaltă calitate prin care să abordeze provocările structurale pe termen mai lung asociate cu impactul negativ al schimbărilor climatice. În al doilea rând, Moldova trebuie să aibă un program de bază cu FMI care să se deruleze concomitent cu RSF timp de cel puțin 18 luni. Actualul program ECF/EFF oferă o bază solidă în acest sens. În al treilea rând, datoria publică a Moldovei trebuie să fie sustenabilă, iar țara trebuie să aibă o capacitate adecvată de rambursare a creditelor acordate de FMI. Cele mai recente analize realizate de noi arată că, într-adevăr, datoria Republicii Moldova este sustenabilă, iar capacitatea de rambursare este adecvată. Aceasta înseamnă că cea mai mare parte a eforturilor urmează să se axeze pe identificarea unor reforme hotărâte care să inducă pe termen lung schimbări instituționale și de politici favorabile mediului.

În ceea ce privește suma creditului, ea va fi determinată în cadrul negocierilor viitoare cu autoritățile și ulterior urmează să fie aprobată de Consiliul de directori executivi al FMI. Dar pornim de la nivelul standard de acces – 75 la sută din cota țării în cadrul FMI. Deci, în cazul Moldovei vorbim de circa 174 milioane de dolari la cursul de schimb actual, acordați în funcție de calitatea reformelor implementate.

Finanțarea prin intermediul RSF ar putea, ca și în cazul altor credite acordate de FMI, să ia forma unui împrumut concesional acordat țării?

De fapt, comparativ cu instrumentele tradiționale de creditare ale FMI, RSF combină ratele joase ale dobânzii cu scadențe semnificativ mai lungi – până la 20 ani. Totodată, rata dobânzii are mai multe nivele, condițiile de finanțare fiind diferențiate pe grupuri de țări, iar statele membri cu venituri mici beneficiază de condiții mai concesionale.

În ce măsură experții FMI împărtășesc temerile Băncii Naționale cu privire la o posibilă deflație care ar putea duce la situația când economia țării ar derapa într-o spirală deflaționistă? Ce măsuri trebuie întreprinse, în afară de relaxarea politicii monetare de către BNM, pentru a preveni scăderea concomitentă a inflației și PIB-ului?

Măsurile de politici pro-active promovate cu hotărâre de BNM pentru a ține inflația sub control au fost eficiente și dau roade. După o creștere vertiginoasă până la circa 35 la sută în octombrie 2022, inflația a început să scadă, ajungând la 18,1 la sută în aprilie 2023. Mai recent, observăm și o tendință fermă de scădere a inflației de bază. Totodată, efectele secundare sunt ținute sub control, iar așteptările sunt bine ancorate. La descreșterea rapidă a inflației au contribuit reacția fermă a BNM și credibilitatea acestei instituții, politica bugetar-fiscală mai restrictivă decât se aștepta, precum și prețurile internaționale mai favorabile la resursele energetice și produsele alimentare. Întrucât se preconizează că inflația va continua să scadă rapid, în ultimele luni BNM a început relaxarea politicii monetare. Pe viitor, va fi important ca BNM să depună în continuare eforturi pentru readucerea inflației la ținta stabilită, ajustându-și acțiunile în funcție de necesități, pe baza datelor statistice disponibile și a prognozelor revizuite. Deși eforturile BNM par să aibă toate șansele să se soldeze cu succes, încă persistă un grad semnificativ de incertitudine, inclusiv din cauza evoluției extrem de imprevizibile a prețurilor la resursele energetice. În opinia noastră, în orice țară a lumii ținerea inflației sub control este cea mai bună contribuție pe care o poate aduce o bancă centrală la menținerea stabilității macroeconomice, protejând categoriile cele mai vulnerabile (deoarece inflația îi afectează cel mai mult pe cei săraci).

Ne așteptăm că cererea internă (consumul și investițiile) va fi stimulată de trendul de scădere a inflației și de măsurile de relaxare a politicii monetare. Aceasta, împreună cu măsurile bugetar-fiscale mai expansioniste

pronozate pentru acest an, vor duce, conform așteptărilor noastre, la o ușoară revenire a creșterii PIB-ului în 2023.

Pe fundalul agresiunii militare a Rusiei împotriva Ucrainei, al crizei energetice și altor provocări cu care se confruntă Republica Moldova, ar putea FMI să-și revizuiască condiția ce ține de deficitul bugetar al Republicii Moldova?

Permiteți-mi să subliniez faptul că nivelul deficitului bugetar, ca și toate celelalte condiții ale programului, a fost stabilit de comun acord cu autoritățile. Deficitul bugetar aprobat pentru 2023 de 6 la sută din PIB deja include impactul provocărilor concomitente cu care se confruntă Moldova, inclusiv războiul din Ucraina și criza energetică și reflectă politicile promovate în vederea atenuării crizei costului vieții și asigurării securității energetice. Sunt planificate și măsuri noi de sporire a investițiilor în infrastructură și abordare a problemelor ce țin de capacitatea insuficientă în cadrul administrației publice. Desigur, este posibil ca obiectivele să fie ajustate printr-o rectificare a bugetului în cazul în care situația se va schimba în mod fundamental. Suntem întotdeauna pregătiți să luăm în considerare politici care să reflecte mai bine realitatea actuală și să le ajute țărilor să facă față provocărilor în derulare, cum ar fi, de exemplu, inflația înaltă, menținând în același timp rezerve financiare adecvate pentru a asigura protecția împotriva riscurilor și eventualelor șocuri din viitor. În cele din urmă, este important ca deficitul să poată fi finanțat în mod adecvat și în condiții rezonabile.

Care sunt impresiile Dvs. actuale despre Moldova și care sunt așteptările Dvs. în calitate de șefă a misiunii FMI pentru Moldova?

Sunt foarte încântată de noul meu rol. Înțeleg că, de-a lungul anilor, Moldova și FMI au construit un fundament de cooperare excelentă. Sper să continui această tradiție prin menținerea unui angajament deschis, sincer și pozitiv și a relațiilor de lucru strânse cu autoritățile. În timpul scurtei mele vizite din martie, am remarcat ospitalitatea caldă a moldovenilor, inclusiv bucatele și vinurile excelente! Chișinăul este un oraș frumos. Sper să vizitez și restul țării în viitor. Cred că Moldova este o țară cu un mare potențial datorită locației sale avantajoase, oamenilor muncitori, guvernului orientat spre viitor și perspectivelor de aderare la UE. Este regretabil faptul că apropierea de războiul din Ucraina are un impact puternic asupra economiei și societății din Moldova. În acest context, este atât de impresionant faptul că Moldova și poporul său au găzduit zeci de mii de refugiați din Ucraina! Totodată, mă întristează foarte mult faptul că populația din Moldova este în scădere din cauza lipsei de oportunități pentru tineri; cred că crearea de oportunități și relansarea creșterii economice este o prioritate cheie. După părerea mea, eforturile continue ale Moldovei de a îmbunătăți guvernanta și de a stimula competitivitatea vor juca un rol esențial pentru asigurarea unui viitor mai bun pentru cetățenii Moldovei. În general, aștept cu nerăbdare să mă întâlnesc cu autoritățile Moldovei, factorii de decizie în materie de politici, membrii societății civile, reprezentanții comunității de afaceri și alți actori, pentru a mă informa referitor la punctele lor de vedere și pentru a înțelege mai bine contextul, oportunitățile și constrângerile existente. Aștept cu nerăbdare să lucrez alături de ei pentru a identifica soluții adecvate care să țină cont de circumstanțele unice ale Moldovei.

Vă mulțumim pentru interviu!

Autor: Ana Trofițaș